

Отже, перспективи розвитку національної економіки України нами оцінено через призму дослідження цінностей. Перехід від екстрактивних інститутів до інклюзивних ускладнюється низьким рівнем довіри громадян до офіційних інститутів, низькою залученістю населення до діяльності влади, політичних партій тощо. Низький рівень фінансової конвергенції разом із низькою довірою до банків унеможливує розвиток фінансової системи країни, становить загрозу національній економічній безпеці тощо. На рівні офіційної статистики, на наш погляд, доцільно імплементувати концепцію інституційної статистики – галузь офіційної статистики, яка досліджує «правила гри».

Список використаних джерел

1. World Values Survey [Electronic resource]. – Access mode :
<http://www.worldvaluessurvey.org/WVSContents.jsp>

*Залюбовська Світлана Сергіївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

У сучасних умовах інтенсивного процесу індустріального розвитку системі соціального захисту населення відводиться одна з найважливіших ролей. Право кожного громадянина на соціальний захист закріплено у Конституції України. Завданням держави є, в першу чергу, створення системи соціального захисту населення, притаманної ринковій економіці з максимальним урахуванням усього розмаїття інтересів окремих осіб та прошарків населення, яка б захищала людину від соціально-економічної деградації і сприяла утвердженню соціальної та політичної стабільності в суспільстві.

Соціальна сфера є складовою фінансово-бюджетної системи країни, оскільки визначає стабільність фінансової системи загалом та впливає на формування і перерозподіл грошових коштів держави. Система соціального захисту охоплює усіх членів суспільства, при цьому адресна допомога направлена окремим соціальним групам. У країні кожна особа повинна мати можливість визначення офіційного прожиткового мінімуму, захисту інтересів споживачів, отримувати дохід, застосовувати й удосконалювати свої здібності. Додаткових заходів соціального захисту потребують окремі групи населення, зокрема безробітні, інваліди, ветерани праці, ветерани військової служби, пенсіонери, діти-сироти, сім'ї з дітьми, біженці та вимушені переселенці.

Сьогодні в Україні розвивається ряд негативних явищ, які зумовили розшарування суспільства за рівнем доходів і зниження життєвого рівня більшості населення. За межею бідності опинилася значна частина працездатного населення та більшість пенсіонерів, що, у свою чергу, актуалізує потребу соціального захисту та загострює його проблеми. Суть захисту полягає у стримуванні падіння життєвого рівня населення, зокрема тих соціальних груп, рівень доходів яких знизився нижче від рівня бідності. Соціальний захист – це передусім проблема соціальної справедливості, а також забезпечення нормального розвитку економіки. Він не зводиться до перерозподілу доходів, а вимагає проведення заходів, які б запобігали розвитку негативних явищ в економіці, зниженню життєвого рівня та надмірній диференціації доходів.

Держава повинна забезпечити відновлення роботи підприємств, не допускати розкрадання державного майна й коштів і вивезення їх за кордон, не допускати несправедливої приватизації, прийняти справедливі закони про пенсії, не допускати «зрівнялівки» ні в заробітній платі, ні в пенсіях, а також надмірного, нічим не обґрунтованого розриву в них. Важливим напрямом є заходизі створення робочих місць і підвищення рівня зайнятості.

Формування в Україні адекватної ринковій економіці системи соціального захисту триває з перших років незалежності. Значна частина елементів старої системи виявилась непридатною, інші зазнають суттєвих змін. Ці процеси відбуваються у певній послідовності. Спочатку усвідомлюється необхідність нового типу соціального захисту. Далі він виокремлюється в самостійний вид діяльності разом з об'єктами, суб'єктами, діями тощо. У такий спосіб створюється система соціального захисту як певної сфери діяльності, що має свої організаційні форми та потребує наявності особливих правових норм, правил, традицій, які визначають поведінку її суб'єктів. Потреба в такому правовому полі пов'язана з тим, що в процесі функціонування окресленої сфери між її суб'єктами можуть виникати різні конфлікти і суперечності, розв'язання яких і регулюється відповідними законодавчими актами. Водночас формуються і певні організаційні утворення, що регулюють системи соціального захисту населення в умовах ринку. Завершується процес створенням організаційних установ, які постійно відтворюють умови функціонування системи соціального захисту.

Першими кроками в напрямі реформування соціального захисту населення було прийняття законодавчих актів, якими створено нормативно-правову базу для здійснення комплексу заходів щодо пенсійного забезпечення, державної соціальної допомоги, захисту окремих груп населення та передбачено інші складові соціального захисту. Це загальне законодавство, що включає Конституцію України, Концепцію соціально-економічного забезпечення населення України, Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» та інші законодавчі акти. До другої групи належать закони, що регулюють пенсійне забезпечення, систему допомоги та соціальне страхування в Україні.

Важливою складовою системи соціального захисту населення є соціальні гарантії та стандарти. Під соціальними гарантіями розуміють соціальні послуги (житлові, освітні, медичні), види соціального забезпечення та оплати праці, які

гарантуються громадянам чи мешканцям країни державою. Вони є складовою конституційних прав громадян. В Україні до таких належать право на працю, на підприємницьку діяльність, на житло, на соціальний захист, на достатній рівень життя, охорону здоров'я, медичну допомогу, на освіту та інші визначені Конституцією України права. Крім того, соціальні гарантії включають права, визначені законодавчими і нормативними актами, зокрема межу забезпеченості, мінімальну заробітну плату, рівень пенсійного забезпечення, виплати по соціальному страхуванню, пільги для окремих верств населення та інше.

Із соціальними гарантіями тісно пов'язані соціальні стандарти та нормативи. Вони охоплюють соціальні права громадян: на працю, справедливі умови праці, на свободу професійних об'єднань, права дітей та підлітків, інвалідів, осіб похилого віку та ін. Другу групу становлять стандарти рівня життя. У Законі України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» зазначається, що метою встановлення державних соціальних стандартів і нормативів є визначення механізму реалізації соціальних прав та державних соціальних гарантій громадян, гарантованих Конституцією України. На їх основі встановлюються мінімальні розміри заробітної плати і пенсії за віком, розміри соціальних фондів, обсяги коштів на утримання соціальної сфери. Через них визначаються параметри мінімальних соціальних норм, що гарантують певний рівень життя. У цій групі нормативів основним є мінімальний споживчий бюджет. Його загальний обсяг відповідає рівню номінального доходу, який дає можливість задовольняти потреби в харчуванні на рівні мінімальних фізіологічних норм споживання, а також мінімальні потреби у необхідних предметах одягу, взуття, предметів культурно-побутового призначення та господарського використання, основних видах послуг. Він є основою для визначення цілого ряду параметрів функціонування соціальної сфери.

У перші роки незалежності України в основу системи соціального захисту населення було покладено мінімальний споживчий бюджет. У 1991 р. було прийнято Закон «Про мінімальний споживчий бюджет», на підставі якого встановлено загальноприйнятий у світі механізм соціального захисту. Він включає державні соціальні гарантії та стандарти у сфері доходів населення, житлово-комунального, побутового, соціально-культурного обслуговування, охорони здоров'я й освіти. Кризові явища в Україні в останнє десятиліття минулого сторіччя не дозволили використовувати мінімальний споживчий бюджет при розрахунку гарантованого рівня заробітної плати і мінімальних норм пенсійного забезпечення. Законом «Про межу малозабезпеченості» було закладено нижчий порівняно з мінімальним споживчим бюджетом.

Отже, створення адекватної ринковій економіці системи соціального захисту є багатограним і складним процесом, ефективності якого заважає ряд факторів. Створення системи соціального захисту здійснюється стихійно, без достатнього уявлення про те, які завдання і як повинні вирішуватись, якою повинна бути її організаційна структура. Суттєві недоліки притаманні і законодавчій бази соціального захисту, оскільки це великий масив законодавчих актів, не завжди узгоджених між собою. Тому заходи соціального захисту є несистемними, недостатніми, здійснюються на основі суперечливих

принципів та засад. Посиленню дієвості функціонування системи соціального захисту, на думку спеціалістів, сприяла б кодифікація законодавчої бази соціального захисту, результати якої міг би містити Соціальний кодекс України, проект якого свого часу було оприлюднено. Формування сучасної системи соціального захисту в Україні гальмується і живучістю психології державного патерналізму, на якому базувалося соціальне забезпечення в СРСР. Це спричиняє навіть нині пасивне очікування підтримки від держави значною кількістю членів суспільства, які не докладають зусиль для зростання свого добробуту і розв'язання власних складних ситуацій, а покладаються на те, що це повинна зробити держава. Слабо застосовується і ресурс демократизації, часто працівники цієї сфери використовують авторитарні засоби вирішення проблем. Негативними наслідками цього є такі явища у сфері соціального захисту населення, як невміння передбачати негативні соціально-економічні процеси, поверховість, корупція, бюрократизація, порушення конституційних прав громадян

Процес формування сучасної системи соціального захисту в Україні ще не завершений. Основним напрямом його подальшого розвитку є наближення цієї системи до стандартів розвинених країн світу і спрямування на усунення виявлених у ході створення системи недоліків і прорахунків.

*Земляна Анастасія В'ячеславівна,
магістрант,*

спеціальність «Міжнародний менеджмент».

Науковий керівник:

Іващенко Оксана Андріївна,

кандидат економічних наук, доцент,

завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності;

Національна академія статистики, обліку та аудиту

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ СТАНДАРТІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Система управління якістю (СУЯ) визначається як сукупність систематично здійснюваних видів діяльності організації, спрямованих на створення організаційних, технічних, економічних і соціальних умов, що гарантують належний рівень і стабільність якості продукції або послуг.

Слід визнати, що Україна суттєво відстає за темпами впровадження СУЯ навіть від країн зі значно меншою чисельністю населення та менш розвинутою промисловістю. Незважаючи на коливання темнів сертифікації в окремих країнах, загальна кількість організацій, що впровадили й сертифікували СУЯ за моделлю ISO 9001, постійно зростає. На сьогодні майже всі успішні компанії світу, незалежно від галузі діяльності та інших чинників, мають сертифіковану СУЯ і дбають про її подальше удосконалення. Прикладами підтвердження